

Lilyan Kaiv loob Tartus väärtusi

LIINA KÜTT

Tartu Heino Elleri nimelise Muusikakooli noorteosakonna juhataja

19. jaanuaril kõlas Tartu Salemi kirikus Vivaldi muusika, esitajateks Tartu Jaani kiriku kammerkoor, verivärske kollektiiv kammerkoor Plicae Vocalis, Tartu Keelpillikvartett, lauljad sopran Ragne Saul ja kontratenor Andreas Kalkun ning noored viiulisolistid Elleri koolist. Muusikajuhiks oli Lilyan Kaiv.

Ettekandele tulid Vivaldi *Sinfonia G-duur*, Kontsertiino a-moll kahele viiulile ja orkestile ning põhiteosena rõõmus ja sädelev "Gloria".

Sinfonia Tartu Keelpillikvarteti (Kristel Eeroja-Põlvoja, Kadri Sepalaan, Kadri Rehema, Reet Mets) esituses oli värvirohke ning tundlik. Kontsertiinos soleerisid Elleri kooli viiuliõpilased Mari-Liis Urb ja Merilin Otsing. Teose esitamisega saadi kenasti hakkama, usun, et pisukesed väärtused ja väikesed tempolised lahknevused ei häirunud kellegi kõrva. Kontserdi kulminatsiooniks oli Vivaldi "Gloria". Esitus oli ühtlaselt terviklik, äramärkimist vääriavad kindlasti säravad tenori häälerühma lauljad. Väga sümpaatse mulje jätsid ka mõlemad solistid sopran Ragne Saul ja kontratenor Andreas Kalkun. Tore, et kontratenoreid Eestis järjest rohkem juurde tuleb. Uue koori Plicae Vocalis kõla oli meeldiv, kindlasti muutuvad ka värske koori häälerühmad vokaalselt monoliitsemaks.

Olen oma töö tõttu sageli käinud Lilyan Kaivi juhataatud Eller Sümfonieti kontsertidel ning alati imetlenud tema oskust töötada noortega ja tema taktikepi täpsust, mis õpilaskollektiivi puhul on väga tähtis.

Mis ajendas looma uut koori ja kust selline nimevalik?

Lilyan Kaiv: Soovin esitada erinevate ajastute huvitavat ja võib-olla pisut keerukamat muusikat. Koori moodustasin muusi-



Hetk kontserdilt.
FOTO ERAKOGUST

kalist haridust omavatest või selle nimel vaeva nägevatest inimestest. Nimi Plicae Vocalis (Häälepaelad) kujunes pikkade mõtiskluste tulemusena. Otsisin seost laulmisega ja hääle tekitamisega üldiselt.

Sul on mitmeid ameteid, oled Elleri kooli koorijuhtimise osakonna juhataja, õpetaja ja dirigent.

Õpetamine on minu jaoks paras väljakutse, sest inimeste suunamine on suur vastutus ja vajab leidlikkust. Mul on väga hea meel, et meil on koolis nüüd koostöös lauluosakonnaga segakoor. See on arenemisvõimeline ja andekas kooslus, kellega saab esitada huvitavat muusikat. Ühtlasi on see koor ka praktikavõimaluseks noortele dirigentidele.

Sul on olnud silmapaistvad õpetajad – Alo Ritsing, Toomas Kapten, Jüri Alperen. Oled osalenud ka paljudel meistrkursustel. Mida need kogemused on sulle andnud?

Soovi olla dirigent. Õpetajatega on mul tõepoolest väga vedanud. Nad kõik on säravad isiksused, kellelt oli ja on, mida õppida.

Meistrkursused on omaette teema. See on reeglina suhteliselt lühike aeg, mille

jooksul tuleb end väga kokku võtta, samas olla avatud ja vastuvõtlik, sest igal juhendajal on oma nägemus ja kogemus. Olen osalenud Eri Klasi, Neeme Järvi, Vladimir Ponkini ja Jorma Panula meistrkursustel, mis lisaks erialastele kogemustele on andnud võrratu võimaluse juhatada väga häid orkestreid. Just heade orkestritega koos musitseerimine on see, mis laeb ja annab meeletu energia.

Kas süda kisub rohkem koori või orkestri poole?

Kui ausalt vastata, siis orkestri poole, aga kui veel ausamalt, siis palju väga head ja mulle hingelähedast muusikat on kirjutatud just koos esitamiseks mõlemale kooslusele.

Ei saa salata, et instrumentaalmuusikal on mulle suur mõju. Ajapikku olen jõudnud ka arusaamisele, et koor on üks keeruline kooslus.

Eelmisel aastal pälvisid sa Tallinna Kammermuusika Festivalil preemia "Noor dirigent 2008".

See oli suur üllatus. Juhatasin festivalil kolme kontserti Tallinnas ja Tartus. Olen selle eest Pille Lillele väga tänulik.

Muusikast kõneldi, muusikat kuulati

20. veebruaril toimus kuues noorte muusikateadlaste konverents, mida korraldatakse vaheldumisi Tallinna Muusikakesk-koolis ja G. Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis. Sedapuhku oli korraldusjärg Otsa kooli käes.

Konverentsi avasõnad lausused Otsa kooli õppejuht Tiina Keel ja muusikateooria osakonna juhataja Raili Sule. Noori teadlasi oli seekord kokku tulnud viis. Otsa kooli esindasid **Anne-Mai Edala** (ettekannne oli teemal “Rahvuslikkus ja ajastu mõju Isaac Albenize klaveritsükli “Iberia”) ja **Kristina Vilotševa** (“Peeter Süda oreliiloomingust”), juhendajaks Raili Sule. Muusikakeskkoolist esines **Kristi Klopets** (“Viljandi vanamuusikafestivali kujunemisest”), juhendaja Kristel Pappel. Konverentsil pidasid ettekandeid ka mõlema kooli vilistlased **Maris Pajuste** (“Ajatasandid Erkki-Sven Tüüri ooperi “Wallenberg” libretos”) ja **Sandra Kalmann** (“Etnomusikoloogia uurimise suunad/alused/põhitõed ja üks sellealane näide lauluimä Taarka põhjal”), kes õpivad praegu Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias muusikateadust (juhendajad vastavalt dotsent Kristel Pappel ja dotsent Žanna Pärtlas).

Konverentsi tegi eriti huvitavaks teema- de mitmekülgsus, sest ettekandeid oli nii muusikaajaloo, -teooria kui ka võrdlemisi uue teadusharu etnomusikoloogia vallast. Igale ettekandele järgnes elav arutelu, mis sageli kaldus teemast kaugemale, kuid sellised teemaarendused andsid kindlasti nii noortele muusikateadlastele kui ka kuulaja- teile palju uut mõtlemisainet.

Konverentsile järgnenud mõlema kooli noorte heliloojate kontserdil kõlas kuue lootustandva helilooja muusika. Muusika- keskkoolist tulid **Tauno Vilu** ja **Jakob Juhkam** Alo Põldmäe klassist. Otsa koolist näitasid oma helitöid Põldmäe õpilased **Pärt Uusberg** ja **Matis Leima** ning Tatjana Kozlova õpilane **Anastassija Mišenkina**. Noored interpreedid, kes teoseid esitasid, olid Silvia Ilves, Marion Aruvee, Siret Lust ja Kristjan Veermäe (TMKK); Jaanika Kilgi, Katrin Kaasik, Aike Randmann ja Talvi Hunt (Otsa kool) ning Maarja Nuut (EMTA). Kaasa tegi ka Saku Muusikakooli klaveriõpetaja Eugenija Kirss. Pidulikkust lisas asjaolu, et TMKK õpilasele Jakob Juhkamile anti üle Tallinna Vanalinna Rotary klubi “Noore talendi” preemia.

Ettekandele tulnud teosed erinesid üksteisest päris suuresti nii stiili kui ka koosseisu poolest. Kõlas palu sooloinstrumendile, duole, triole ja keelpilliorkestri- le. Huvitav on mainida, et kahel noorel heliloojal pole erialaks kompositsioon – Pärt Uusberg õpib koorijuhtimist ning Anastassija Mišenkina akordioni. Mišenkina “Pala 25” oli kirjutatud spetsiaalselt Otsa kooli kahel uuel klaveril (Steinway ja Estonia) mängimiseks.

Olles ise üks konverentsil osalejatest, arvan, et sellised kokkusaamised on noor- tele teadlastele ja heliloojatele äärmiselt olulised, et saada esinemiskogemusi ning motivatsiooni edasiseks tegevuseks.

Kristi Klopets
TMKK õpilane

VÄRSKE VAIMUSTUS

REIN VEIDEMANN
literaat

Vaimustusin äsja Tallinna Keskraama- tukogu muusikaosakonna korraldatud harrastusheliloojate isamaaliste laulu- de võistluse võitnud Pärt Uusbergi Juhan Liivi sõnadele kirjutatud laulust “Ilus ta ei ole”. Olen seda nüüd kahel korral raadiost kuulnud, pärast võitja välja kuulutamist ja 25. veebruari hommikuprogrammis. Arvan, et see teos peaks enesestmõistetavalt kuulu- ma meie isamaaliste laulude põhire- pertuaari.

Otsisin üles ka Liivi luuletuse – see- gi on taasavastus. Polnud nagu varem sellele luuletusele tähelepanu osutanud. Kompositsioonilt on see ühelt poolt vä- gagi intrigeeriv, teisalt minu meelest sü- gavalt liivilik. Liiv visandab luuletuses mõned isamaa inetud vaated (lage hei- namaa, harva metsaga kaetud karja- maa, mõni vabadikumaja ja saunake, kinnikülmunud järv) – me teame, et need on samavõrd tema hingeseisun- did, – jõudes aga kulminatsiooni hoopis ilusaga. Ilus isamaa on miljoni tähe- ga hämaras talveöös olev isamaa. Uusbergi väikesele koorile loodud laul on keerulise faktuuriga, põhimeloodia ise aga lihtne. Selle tempo on kirjeldav, üks hääl järgneb teisele osaliselt kattu- des ja otsekui meeleolu rõhutades. Kulminatsioon on kahes eelviimases salmis, kus Liiv jõuab talveõise isamaa ilu äratundmiseni (pateetiline *crescen- do*). Siiski ei valinud helilooja lahendu- seks hümnilikku lõppu, vaid vaibumise (*piano*’s). Ja seegi on samavaimuline Liiviga.



Muusika ja keskkond

Rahvusvaheline konverents "Muusikakasvatus muutumises"

GERHARD LOCK
muusikateadlane



2ND INTERNATIONAL CONFERENCE
The Changing Face of Music Education
April 23 – 25, 2009

23.–25. aprillini toimub Tallinna Ülikoolis II rahvusvaheline konverents "Muusikakasvatus muutumises", mille põhiteemaks on keskkond ja mida võib mõista nii vaimse ruumi kui ka reaalse keskkonnana, mida muusika täidab, teisendab, loob, peegeldab jne. Konverentsi eesmärk on tõsta esile keskkonna kui olulise teguri tähtsust nii muusikakasvatuses kui ka transdistsiplinaarselt, samuti genereerida ideid keskkonna kui sageli märkamatuks jääva taustsüsteemi teadlikust rakendamisest ja arvestamisest uute muusikaliste väärtuste loomisest ja edasiandmisest.

Konverentsi peaesinejateks on maailma üks väljapaistvamaid muusikapsühholooge, Keele'i ülikooli emeriitprofessor **John A. Sloboda**, tunnustatud muusikauurija, Bologna ülikooli professor **Mario Baroni** ja väljapaistvad interdistsiplinaarse kunsti vil-

jelejad, heliloojad ja muusikapedagoogid **Pozzi Escot** ja **Robert Cogan** Bostoni New Englandi konservatooriumist.

Ligi poolesaja ettekande hulgas Euroopa, Ameerika ja Austraalia ülikoolide esindajatel on põnevaid uurimusi mitmest valdkonnast, sh juhtimisest ja koostööst kooridirigeerimisel, kompositsiooni ja muusikateooria õpetamisest ning interpretatsioonist, loomahäälte kasutamisest muusika algõpetuses, laulmisoskuse arengust väikelastel, neuroteaduste meetodite kasutamisest laste muusikalise arengu hindamisel, muusikalise õpikeskkonna loomisest päevakeskustes, audiomängudest varases lapseas, motivatsioonist muusikaõpetuses, rütmi ja tantsu koostoimest tantsukompositsioonis, arvuti- ja internetitehnoloogia kasutamisevõimalustest muusikakasvatuses, elektronmuusika õpetamisest ning arvuti-

põhisest muusikaõpetusest. Esindatud on ka Eestit puudutavad uurimused rahvakultuuri säilitamisest eksiilis, džässmuusika arengust Eestis ja selle osast muusikakasvatuses, relatiivse noodilugemismeetodi levikust Eesti aladel 19. sajandil, pillidest 18. sajandi alguse Tallinnas jne.

Konverentsi üheks tippürituseks on eesti-norra-tamili laste multikultuuriline projekt, kus norra viuldajad (vanuses 4–14 aastat) ja tamili-hindu tantsijad-lauljad ning Ääsmäe lastekoori lauljad interpreteerivad ühiselt rahvamuusikat. Ühiskontsert Vaasa kooli laste ja ETV lastekooriga pakub põnevat avastamist. Nüüdismuusika huvilistel tasub kuulata ameerika ja eesti heliloojate kammermuusika kontserti. Lähem info internetiaadressil www.tlu.ee/CFME09/

Tanel Rubeni kvinteti edu Moskvas

IVO HEINLOO
jazzikriitik

26.–28. veebruarini viibis Eesti üks viimaste aastate esinduslikumaid jazzikollektiive, Tanel Rubeni kvintett Moskvas, kus anti kolm kontserti. Vastuvõtt oli soe ning näitas, et kultuurikontaktid idanaabriga pole kadunud.

Kuidas teid Moskvas vastu võeti?

Meil oli kokku kolm etteastet. Kuna ühendasime oma sõidu vabariigi aastapäeva tähistamisega, leidis esimene, kõige põgusam, aset saatkonnas, diplomaatilisele korpusele ja Eesti sõpradele. Teine kontsert toimus Kremli, kuid mitte Kongresside Palees, vaid kõrvalhoones, kus treenitakse FSB sõdureid. See oli väga eksklusiivne ja vastuvõtt oli väga emotsionaalne. Kolmas esinemine oli jazziklubi JazzTown.

Venemaa on ettearvamatu – see, et JazzTownis mängime, otsustati viimasel minutil, esialgselt pidime esinema Igor Butmani klubis. JazzTown on hiiglaslik ja väga glamuurne, sõlmisime seal kontakte edaspidiseks.

Kui hästi Moskvas eesti jazzit teatakse?

Kui küsisin saalilt, kas keegi on Eestis käinud, tõusis üks käsi ning seegi kuulus Sergei Manukjani tütrele, kes on suisa Eestis sündinud. Nii et ilmselt eriti ei tea. Erandiks on vahest Lembit Saarsalu, Aleksander Rjabov, Tiit Paulus, Tõnu Naissoo, Sofia Rubina, Villu Veski.

Millised plaanid on lähemaks tulevikuks? Oled taas tegev ka "Jazzkaarel"?

Suur ettevõtmine "Jazzkaarel" on projekt Rütmiällikal, milles ajame torupillide, DJ, saksofoni ja kenade lauljatega omamoodi eesti asja, kaasatud on ka visuaalid. "Jazzkaarel" on projektidest, kus mina kaasa löön, veel "Bach öös" koos Andres Mustoneniga.

Tegemisi on ja olen rõõmus, et koostöö naabritega Lätist, Leedust ja Venemaalt hakkab tasapisi kuju võtma. Eesti Jazzliit ning sealse liidud ja klubid püüavad, et toimuks kollektiivide vahetus. Seda pole seni organisatsioonide tasemel olnud, on toimunud vaid isiklik asjaajamine. Ajad on kehvad, aga tundub, et kehvad ajal otsitakse rohkem koos lahendusi, et edasi minna.